

บทที่ 13

สรุปผลการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 1

ผลการดำเนินกิจกรรมและโครงการตามแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2545-2549)

สามารถสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ได้ดังนี้คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การฟื้นฟูวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นกลไกหลักทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ คือ

- (1) การแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนและการขาดสภาพคล่องของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีภาระของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ให้ได้ไม่น้อยกว่า 6,000 ราย โดยเฉลี่ยรายละ 1 ล้านบาท ภายในปี 2549 สามารถดำเนินการได้เกินเป้าหมาย กล่าวคือ มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 300,000 รายต่อปี แต่ขนาดวงเงินสินเชื่อเฉลี่ยต่อรายไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มลูกค้ารายย่อยที่ได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ และกลุ่มลูกค้าของธนาคารพาณิชย์
- (2) การสร้างโอกาสให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และกองทุนร่วมทุนทั้งของรัฐและเอกชนได้ไม่น้อยกว่า 1,000 ราย ภายในปี 2549 พบว่าผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ในช่วงปี 2546-2549 มีจำนวน 43 ราย มูลค่าหลักทรัพย์รวมทั้งสิ้น 23,051.16 ล้านบาท และมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการร่วมทุนจากกองทุนร่วมลงทุนของทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 225 ราย วงเงินร่วมลงทุนทั้งสิ้น 3,224.76 ล้านบาท
- (3) การเพิ่มมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของวงเงินจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐภายในปี 2549 ซึ่งจากการศึกษาแนวทางการกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถเข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐโดยมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยที่ดำเนินการให้กรมบัญชีกลางในปี 2547 พบว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีบทบาทสูงในการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ 4 ในกลุ่มการจัดซื้อจัดจ้างที่สำคัญ โดยมีสัดส่วนเฉลี่ยในโครงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐถึงประมาณร้อยละ 88 ของมูลค่าโครงการทั้งหมด อย่างไรก็ตามขนาดของสัญญามักเป็นงานที่มีวงเงินต่ำและกระจุกตัวอยู่ในบางกลุ่ม
- (4) การเพิ่มประสิทธิภาพและช่องทางการจำหน่ายสินค้ารูปแบบต่างๆ ให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนการจัดหาสถานที่จำหน่ายสินค้า และการจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในทุกภูมิภาค ภายในปี 2549 ในช่วงระยะเวลาของแผนฯ มีการจัดหาสถานที่จำหน่ายสินค้าสำหรับวิสาหกิจรายย่อย จำนวน 571 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นสถานที่จำหน่ายสินค้าขนาดเล็ก ใน

รูปแบบซุ้มจำหน่ายสินค้าและชั้นวางสินค้า นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้านรูปแบบใหม่ เช่น การจำหน่ายสินค้าผ่านทางสื่อโทรทัศน์ SMEs Shop Channel เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและลดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ

- (1) การส่งเสริมการรวมกลุ่มของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในรูปแบบของสมาคมหรือสถาบันอิสระเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 20 องค์กร ภายในปี 2549 โดยมีสมาคมทางธุรกิจที่จัดตั้งและจดทะเบียนไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในระหว่างปี 2540 ถึงปี 2549 จำนวนรวม 171 สมาคม และมีผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการสนับสนุนเพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อการรวมกลุ่มธุรกิจเอกชนภายในปี 2549 มากกว่า 1,100 ราย
- (2) การจัดตั้งเครือข่ายและพัฒนาศูนย์บริการข้อมูลด้านการผลิต การวิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ การจัดการ และการตลาด เพื่อให้บริการแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างน้อยภูมิภาคละ 1 แห่ง ภายในปี 2549 พบว่าสถาบันอาหารมีการพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายห้องปฏิบัติการและตรวจสอบผลิตภัณฑ์ทั้งของภาครัฐและเอกชนจำนวน 34 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ขณะเดียวกันกระทรวงเกษตรได้จัดตั้งบริษัทห้องปฏิบัติการกลางตรวจสอบผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหาร ซึ่งมีสาขาห้องปฏิบัติการในทุกภูมิภาครวม 6 แห่ง
- (3) การเสริมสร้างสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน และแก้ไขปรับปรุงยกเลิกกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่น้อยกว่า 6 เรื่องภายในปี 2549 ส่วนใหญ่เป็นการแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบด้านการค้า อย่างไรก็ตาม การแก้ไขกฎหมายเป็นเรื่องที่มีขั้นตอนและต้องใช้เวลาและยังไม่เกิดผลในการบังคับใช้ สำหรับการจัดตั้งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ มีการดำเนินงานของศูนย์บริการส่งออกเบ็ดเสร็จ (One Stop Export Service Center) ของกรมส่งเสริมการส่งออก ศูนย์บริการผลิตภัณฑ์สุขภาพเบ็ดเสร็จของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานบริการเบ็ดเสร็จครบวงจรของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และศูนย์บริการเพื่อการลงทุนของกรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (4) การส่งเสริมและผลักดันให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบด้วยการจดทะเบียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 37 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนอกระบบทั้งหมด จนทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในระบบมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 72 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งหมดภายในปี 2549 พบว่าในปี 2549 มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการขึ้นทะเบียนพาณิชย์นิติบุคคลจัดตั้งสะสมรวม 537,360 ราย รวมทั้งยังมีการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการในฐานะข้อมูลอื่นๆ อีกกว่า 105,005 ราย ส่งผลให้จำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ขึ้นทะเบียนนิติบุคคลและฐานข้อมูลของหน่วยงานอื่นๆ มีจำนวนรวมกว่า 642,365 ราย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.2 ของจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปี 2549 ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เติบโตยั่งยืน

- (1) การพัฒนาการผลิต การจัดการ และการตลาดของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพ ให้มีความเป็นมืออาชีพและเข้าสู่มาตรฐานสากลเพื่อให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกไม่น้อยกว่า 1,200 ราย ภายในปี 2549 โดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้จัดทำมาตรฐานการจัดการสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น การบริหารงานคุณภาพขั้นพื้นฐาน (QSME) ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมขั้นพื้นฐาน (ESME) และให้การรับรองมาตรฐานแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวม 142 ราย นอกจากนี้ ยังมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการยกระดับประสิทธิภาพและศักยภาพผ่านโครงการต่างๆ จำนวนรวมทั้งสิ้น 8,468 ราย
- (2) การจัดตั้งเครือข่ายหรือศูนย์บริการด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างน้อยภูมิภาคละ 1 แห่ง ภายในปี 2549 โดยมีศูนย์บริการด้านวิจัยและพัฒนานวัตกรรมสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภายใต้การกำกับดูแลของภาครัฐ ที่เปิดดำเนินการในภูมิภาคต่างๆ รวม 4 แห่ง ได้แก่ สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกกราช จังหวัดนครราชสีมา เขตอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ประเทศไทย อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทยภาคเหนือ และสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ซึ่งการจัดตั้งดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมทุกภูมิภาคตามเป้าหมายยุทธศาสตร์
- (3) การพัฒนาบุคลากรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สอดคล้องกับความต้องการและแนวโน้มธุรกิจ และ/หรือบุคลากรในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงานไม่น้อยกว่า 30,000 คน ภายในปี 2549 โดยมีบุคลากรในสถานประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในด้านสำคัญรวมทั้งสิ้น 20,357 ราย นอกจากนี้ กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้ให้การรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงานใน 7 สาขาอุตสาหกรรมจำนวน 91,234 ราย รวมเป็นจำนวนบุคลากรที่ได้รับการรับรองและพัฒนาทั้งสิ้น 111,591 ราย มากกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามยุทธศาสตร์
- (4) การส่งเสริมการปรับปรุงสภาพแวดล้อม และสร้างหลักประกันการทำงานที่ดี เพื่อสร้างแรงจูงใจ และประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในสถานประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 3,000 แห่งภายในปี 2549 พบว่า ณ สิ้นสุดระยะเวลาของแผนฯ ยังไม่มีสถานประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน มอก. 18000 แต่อย่างไรก็ตาม จากการจัดการประกวดสถานประกอบการดีเด่นด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พบว่ามีสถานประกอบการที่ได้รับรางวัลสถานประกอบการดีเด่นระดับประเทศจำนวน 476 แห่ง และจำนวนแรงงานที่ได้รับความคุ้มครองสิทธิตามมาตรฐานแรงงานและแรงงานนอกระบบที่ได้รับการคุ้มครอง ณ สิ้นปี 2549 จำนวน 2,883,430 ราย ทั้งนี้ได้ดำเนินการสร้างหลักประกันในการทำงานและเป็นกระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรสถานประกอบการที่ประสบผลสำเร็จแนวทางหนึ่ง

- (5) ส่งเสริมการเชื่อมโยงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในลักษณะของการเป็นเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) นำร่อง ไม่น้อยกว่า 3 เครือข่ายวิสาหกิจ ภายในปี 2549 จากการรวบรวมข้อมูลจำนวน เครือข่ายวิสาหกิจ ณ สิ้นปี 2549 พบว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำแผนที่เครือข่ายวิสาหกิจทั่วประเทศและพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจที่มีศักยภาพ และความสามารถสูงจำนวน 20 เครือข่ายวิสาหกิจ นอกจากนี้ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมยังดำเนินการ พัฒนาการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจจำนวนรวมทั้งสิ้น 28 เครือข่ายวิสาหกิจ และสำนักงานส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการกำหนดแผนงานการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจรายสาขา จำแนกตาม พื้นที่จำนวน 9 พื้นที่ทั่วประเทศโดยมีเป้าหมายทั้งหมดที่อยู่ในแผนการดำเนินงาน 66 กลุ่มเครือข่าย วิสาหกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจผู้ส่งออกสู่ระดับสากล

- (1) การส่งเสริมให้มีการส่งออกสินค้าและบริการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเติบโตไม่น้อย กว่าร้อยละ 6 ต่อปี ในระหว่างปี 2547-2549 โดยในปี 2549 มูลค่าการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมมีจำนวน 1,438,280.1 ล้านบาท หรือร้อยละ 29.1 ของมูลค่าการส่งออกรวมทั้งสิ้นจำนวน 4,946,452.0 ล้านบาท และมีอัตราเพิ่มจากปี 2548 คิดเป็นร้อยละ 9.3 ในส่วนของการเพิ่มขีด ความสามารถในการส่งออกและการพัฒนาการผลิตและบริการให้เป็นไปตามมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ ในระดับสากลนั้น พบว่ามีการจัดงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศรวมกว่า 28 ครั้ง มีผู้ส่งออกที่ ได้รับอนุญาตให้ใช้สัญลักษณ์ตราสินค้าไทย (Brand Thailand Best) ในแต่ละหมวดสินค้าสะสมรวม 1,736 ราย รวมทั้งมีผู้ประกอบการได้รับการเตรียมความพร้อมเพื่อการส่งออกและได้รับการพัฒนา ความสามารถด้านการผลิตและการบริการให้เป็นไปตามมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลสะสม รวมทั้งสิ้น 10,520 ราย
- (2) การลดและแก้ไขปัญหาอุปสรรคการส่งออกหลักๆ ภายในปี 2549 โดยกรมส่งเสริมการส่งออกได้จัดตั้ง ศูนย์บริการส่งออกแบบเบ็ดเสร็จเพื่ออำนวยความสะดวก ในส่วนของการบริการทางการเงินและสินเชื่อ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีบริการปรึกษาแนะนำความรู้เบื้องต้นด้านการส่งออก เครื่องมือการ ชำระเงินทางการค้าระหว่างประเทศเงื่อนไขต่างๆ และเอกสารการส่งออกในลักษณะศูนย์บริการส่งออก นอกจากนี้ ยังมีบริการผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ในการรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ซึ่งสามารถดำเนินการเชื่อมโยงระบบแลกเปลี่ยนข้อมูล ณ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดต่างๆ ได้ครบตาม เป้าหมายของโครงการจำนวน 23 จังหวัด
- (3) การจัดตั้งศูนย์กลางหรือเครือข่ายการวิจัยตลาดต่างประเทศเชิงลึก เพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมสามารถเรียนรู้พฤติกรรมผู้บริโภคและรู้ทางการค้า การลงทุนในตลาดต่างประเทศได้ครอบคลุมทุก ภูมิภาคภายในปี 2549 พบว่ามีศูนย์ส่งเสริมการส่งออกในภูมิภาคจำนวน 5 ศูนย์ และมีสำนักงาน ส่งเสริมการค้าในต่างประเทศจำนวน 54 แห่งครอบคลุมใน 7 ภูมิภาคทั่วโลก

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการใหม่

- (1) การเพิ่มจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจใหม่ 50,000 รายต่อปีและเพิ่มการจ้างงานไม่น้อยกว่า 100,000 คนต่อปี จากข้อมูลการจดทะเบียนพาณิชย์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า พบว่ามีธุรกิจที่จดทะเบียนเพื่อจัดตั้งกิจการมีจำนวนเฉลี่ยประมาณ 44,000 รายต่อปี และในขณะเดียวกันในแต่ละปีจะมีธุรกิจที่ขอยกเลิกกิจการเฉลี่ยประมาณ 25,000 รายต่อปี นอกจากนี้ จากผลการดำเนินงานของโครงการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่แห่งชาติของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมสามารถสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ โดยมีการจัดตั้งกิจการแล้ว 5,716 กิจการ และการจ้างงานเฉลี่ย 4-5 คนต่อกิจการ
- (2) การส่งเสริมและยกระดับความสามารถผู้ประกอบการใหม่ที่ใช้ความรู้ ทักษะ และมีมือเป็นเครื่องมือหลักในการประกอบธุรกิจไม่น้อยกว่า 3,000 ราย ภายในปี 2549 โดยในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี 2546-2549 ผู้ประกอบการได้รับการส่งเสริมและยกระดับความสามารถทั้งด้านการผลิต การจัดการ การบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่มีจำนวน 10,948 ราย มากกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในเป้าหมายยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจน และกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

- (1) การส่งเสริมให้มีกลุ่มอาชีพที่สามารถดำเนินขึ้นธุรกิจได้สัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 45 ของกลุ่มอาชีพทั้งหมด หรือประมาณ 6,300 กลุ่มอาชีพ ในปี 2549 ในการพิจารณากลุ่มอาชีพที่สามารถดำเนินงานขึ้นธุรกิจได้ โดยจะใช้เกณฑ์การพิจารณาผู้ผลิตหรือกลุ่มอาชีพที่ผลิตภัณฑ์ผ่านการคัดสรรและได้รับการประกาศให้เป็นผลิตภัณฑ์สุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP Product Champion: OPC) ในระดับ 3 ดาว ระดับ 4 ดาว และระดับ 5 ดาว พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 8,010 กลุ่ม ในปี 2548-2549
- (2) การส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนเพิ่มบทบาทการสร้างงานไม่น้อยกว่า 35,000 คนต่อปี และสร้างรายได้ไม่น้อยกว่า 30,000 ล้านบาทต่อปี จากการพิจารณาพบว่ามีผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาเป็นจำนวนสะสมรวมทั้งสิ้นกว่า 64,881 ราย โดยเฉลี่ยปีละ 16,220 ราย รวมทั้งมียอดจำหน่ายรวมสูงถึง 202,518.14 ล้านบาท โดยคิดเป็นยอดจำหน่ายเฉลี่ยในแต่ละปีกว่า 40,503.63 ล้านบาท ซึ่งมากกว่ายอดจำหน่ายที่กำหนดไว้ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์